

جايگزيني كتاب درسي با فکر برنامه‌ي درسي

محمد ناصری

بنوانتند زندگی خود را به گونه‌ای محسوس و منطقی تدبیر کنند و در مسیر سعادت جامعه نیز مفید واقع شوند. معلم و مربی نیز در کنار مؤلفه‌های گفته شده، بسیار مهم‌اند. آن‌ها براساس وظیفه خطیری که دارند، پیوسته تلاش می‌کنند تا مبانی نظری، فلسفی و علمی خود را با اواره‌های درونی‌شان هم‌سو سازند و اهداف و ارکان برنامه‌ی درسي ملی را تحقق بخشنند. و امسروز این تغییر در نقطه‌نقطه‌ی آموزش‌وپرورش ایران اسلامی آثار خجسته‌ی خود را بر جا گذاشته و با هم‌سو کردن پایه‌های اول و دوم دبستان با تحول، به پایه‌ی سوم رسیده است و بی‌شك، این خط سیر تحولی با یاری خداوند و هماراهی همکاران گرامی ادامه خواهد یافت. از سال ۱۳۸۹ بهطور عملی نگاه به آموزش از کتاب محوری به عرضه‌ی بسته‌ی آموزشی معطوف شده است. توضیح روند و فرایندی که در جریان مباحثات، برنامه‌ریزی‌ها و آماده‌سازی‌ها به کمک کارشناسان و مؤلفان محترم انجام پذیرفته و کتاب‌های درسي ابتدایی را پیش‌روی شما نهاده است، در این ویژه‌نامه به گونه‌ای مختصر و البته مفید بیان خواهد شد.

ویژه‌نامه‌ی هم‌سو سازی (ضمیمه‌ی سوم)

این ویژه‌نامه پیوست سوم و ادامه‌ی ضمیمه‌ها، از سال ۱۳۹۰ در پایه‌ی اول و از سال ۱۳۹۱ در پایه‌ی دوم مجله‌ی رشد آموزش ابتدایی است که برای هزاران آموزگار باصفای دبستان و پیشگامان اثرگذار تغییر در تعلیم و تربیت منتشر می‌شود. دست‌اندرکاران این پرونده‌ی ویژه قصد دارند با ارائه‌ی اطلاعات ضروری در قالب گفت‌وگو، مقاله، عکس خبری، پژوهش و... فضای ذهنی آموزگاران را نسبت به این دگرگونی‌ها آماده و هم‌گرا سازند. با استعداد از الطاف و عنایات پروردگار متعال، امیدواریم در سال آینده بتوانیم پیوست شماره‌ی چهار را به محضر شما آموزگاران گرامی تقدیم کنیم.

با تأسیس سازمان کتاب‌های درسي و ادامه‌ی فعالیت‌های آن و راه‌اندازی سازمان نوسازی و برنامه‌ریزی آموزشی در سال ۱۳۵۳ که بعدها به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تغییر نام داد، نیاز به چاپ کتاب‌های درسي و البته تغییرات آن به طور کلی با جزئی احساس می‌شد. همان‌طور که می‌دانید تغییر در محتوا، امری طبیعی و ضروری است، اما آنچه به مرور لزوم وجود خود را اثبات می‌کند، دگرگونی در رویکردهاست.

در حقیقت بلوغ جایگزینی فکر « برنامه‌ی درسي » به جای « کتاب درسي » با استفاده از آموزه‌های نوین دانش برنامه‌ریزی درسي و تطبیق آن با فلسفه‌ی آموزش‌وپرورش اسلامی و خصوصیات فرهنگی-محیطی ایران اسلامی، مسیری را پیش روی دستگاه تعلیم و تربیت کشور گشود تا فراتر از کتاب‌های درسي به تفکر « برنامه‌ی درسي » در سطح ملی برسیم. بنابراین با رونمایی سند تحول بنیادین نظام تعلیم و تربیت و در پی آن سند برنامه‌ی درسي ملی جمهوری اسلامی ایران، تلاش‌ها و پیگیری‌های همه‌جانبه‌ی دهها کارشناس و پژوهشگر در بدنی دستگاه آموزش‌وپرورش کشور و هماراهی صاحب‌نظران بسیار از حوزه و دانشگاه به ثمر نشست تا دغدغه‌های به جای آنان برطرف شود و آرزویشان برای رسیدن به افق‌های روشن این مرز و بوم، به واقعیت نزدیکتر شود.

دست‌مایه‌ی اصلی برنامه‌ی درسي ملی، توکل بر خداوند و استعانت از مربی بزرگ بشریت، پیامبر اکرم(ص) است. برنامه‌ی درسي ملی در پرتو اراده و حمایت ملی، با کوشش همه‌جانبه‌ی فرهنگیان، خانواده‌ها و دانش‌آموزان تحقق خواهد یافت. در این برنامه، خانواده‌ها به عبارتی مالکان امانتی هستند که در دستان ماست. آن‌ها با هم‌گرایی با هدف‌ها در فراهم ساختن زمینه‌های مناسب در خانواده و جهت‌گیری‌های تحولی آموزش‌وپرورش، نقشی بسیار مهم دارند. دانش‌آموزان از اصلاح دیگر این برنامه و دارای درک و قدرت انتخاب‌اند. آنان تربیت می‌شوند تا به عنوان یک انسان